

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Volitev v trgovsko in obrtniško zbornico za Kranjsko.

Kandidatje nar.-napred. stranke so:

Za srednjo trgovino

(rdeče glasovnice):

Viktor Rohrmann, trgovec in posestnik, Ljubljana,
Feliks Urbanc, trgovec in posestnik, Ljubljana,
Josip Perdan, trgovec in posestnik Ljubljana.

Za malo trgovino

(modre glasovnice):

Ivan Korencan, trgovec v Ljubljani,
Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani,
Josip Kraigher, trgovec v Postojni.

Za veliko obrt

(rumene glasovnice):

Ivan Bonač, tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Za srednjo obrt

(bele glasovnice):

Ivan Rakovec, tovarnar in posestnik v Kranju,
Ivan Schrey, pekar in posestnik v Ljubljani,
Fran Ksaver Stare, sobni slikar in posestnik v Ljubljani, Sodna ulica.
Lavoslav Bučar, gostilničar in posestnik, Kostanjevica.

Za malo obrt

(zelene glasovnice):

Engelbert Franchetti, brivski mojster v Ljubljani.

Opozorjamo, da morajo ženske volilke v eni ali drugi volilni kategoriji, ki nimajo po obrtnem redu postavljenega upravitelja — kar je redek slučaj — same podpisati glasovnico, poleg njih pa tudi kak moški pooblaščenec, ki mora svojemu podpisu dostaviti: pooblaščenec. Tak pooblaščenec more samo za eno volilko podpisati.

Izsiljevalci.

Paragraf 98 d v kazenskem zakonu govori o zločinu izsiljevanja. Mišljeno je to čisto navadno izsiljevanje. Škoda da nimamo paragrafa v kazenskem zakonu za politične izsiljevalce. Sicer imamo zakon glede varstva volilne svobode, toda ta zakon še nikakor ne čuva ljudi pred čisto političnim izsiljevanjem. Ako se bo tak zakon, ki bi čuval pred izsiljevanjem, kedaj v naši državi uvedel, se bo moral uvesti že radi naših klerikalcev. So to nasilni ljudje, dobesedni izsiljevalci, ki rabijo v doseg svojih političnih sredstev le nasilna sredstva. Kar so naprednjaki lepega in dobrega osno-

vali hočejo sedaj klerikalci izsiliti zase. Na kulturnem polju gledamo kako pritiskajo na naše organizacije kakor »Slovensko deželno gledališče v Ljubljani, Matico Slovensko, Vseučiliški odsek, Profesorsko društvo, Glasbeno Matiko itd. itd. Izrabljajoč slab materialen položaj silijo klerikalci napredne organizacije, da store nekaj kar nočejo in da opuste kaj, kar bi ne ho-

tele. Enako postopajo klerikalci na gospodarskem polju. C. kr. kmetijska družba nam je vzgled. Že več let se v njej pozitivno delo zavi-
ra na korist klerikalnim gospodarskim organizacijam. Sedaj pa se izsiljuje iz članov, da sprej-
mejo tako izpremembo pravil, ki bi prinesla popolno zmago klerikalcev pri novih volitvah v c. kr. kmetijsko družbo. Vsako zadrugo, vsako mlekar-
no, vsako posojilnico sedaj klerikalci izsiljuje, ako prosijo pomoči iz deželnega zaklada. Podpiši nemoralni kontrakt, da se vržeš v naročje klerikalizma, ali pa ne dobiš rešitve, tako u-
kazujejo razni katoliški duhovniki Lampeti. V politiki vidimo na celicah izsiljevanje. Izvršili so klerikalci volilni red v deželni zbor, v ljubljanski občinski svet, volilni red za občine na deželi. Iz-
silili so klerikalci poslovnik v deželnem zborni, izsilili sedaj izjavo od dr. Trillerja. Demokratije, socialisti hočejo biti klerikalci, so pa najostrejši izsiljevalci, ki svoje delo posebno lepo kažejo v učiteljskem socialnem vprašanju. Drugod se skuša nasprotnika pridobiti vsaj z lepa, s »cukerčiki«, naši klerikalci hočejo uničiti vsak samostojen polet, vsako neodvisnost učiteljstva z najbolj koruptivnim nasiljem. Celo učiteljske vdove izsiljuje deželni odbor, da naroče »Domoljub« ali »Slovenca«, boječ se, da ne dobe deželne podpore. Vse, vse, vse delo klerikalcev je preračunano na izsiljevanje. Celo deželni cesarji niso pred njimi v tem oziru varni. 50, 55 ali 60 kronjimi plačajo mesečno, a zahtevajo za avanzama, da se »lepo vedejo«. Izsiljevanje za klerikalno vedenje! Višek izsiljevanja so dosegli klerikalci v političnem bojkotu in v njega proklamaciji. Od tistega časa so pri nas tudi postala čisto nepotrebna društva za varstvo živali. Jaz sem se dal izbrisati kot član tega društva, ker se mi zdi na Kranjskem bolj potrebno, da bi se ustanovilo »Društvo za varstvo ljudi«, pred izsiljevanjem in nasiljem klerikalnih politi-
kov. Škoda je, res velika škoda, da ne pozna naš kazenski zakonik še kake paragrafe za zločine političnega izsiljevanja. Dr. Sušteršič, dr. Lampe, dr. Krek in druge klerikalne korifeje bi že zdavnaj sedeli za dobro zaprtimi vratmi visokih celic deželnega sodišča.

SPLOŠNI PREGLED.

Preobrat na Portugalskem. Najnovejša poročila iz Portugalske prikazujejo najnovejše dogodke v popolnoma drugi luči. Delavsko gibanje, ki se je vdeležilo v generalnem štrajku, se je spremenilo v revolucionarno. Čudno je, da kako revolucijo se navdušuje delavstvo, ko je minulo komaj leto dni od one, ne-
krvave revolucije, ki je spremenilo preko noč monarhijo v republiko. Nazadnje je pa vlada prišla na sled prav čudnim, skoro nerazumlivim zvezam voditeljev revolucionarnega delavskega gibanja in monarhističnih krogov v Londonu. Pri hišnih preiskavah se je našlo mnogo kompromitujočega materiala iz kate-
rega je razvidno, da so generalni štrajk organi-
zirali in podpirali monarhisti, vsled teh zvez je vlada zaprla bivšega diktatorja Franca in

voditelja monarhistov Azevedo kakor tudi pet bivših monarhističnih ministrov. — Zbornica je izrekla vladi popolno zaupanje, izrekla se je za podaljšanje obrednega stanja ter sprejela vladno predlogo, da se izroči vse voditelje, ki so uprizorili štrajk, vojnemu sodišču. Prebivalstvo, ki je poprej simpatiziralo s štrajkujočimi, je sedaj skrajno ogorčeno, ker ni nikdo niti v sanjah mislil, da bi bili navdušeni revolucionarji, in socialisti v zvezi z monarhisti in duhovniki, ki si žele vrniti monarhijo; zato pa govore poročila, da vlada v Lizboni popoln mir in red, le v provincah je še precej razburjenja, ki se pa gotovo poleže, ko se razkrinkajo te čudne zveze.

Delegacijsko zasedanje. Doslej za rok delegacijskega zasedanja ni še sklenjeno ničesar gotovega. Začetka je bilo določeno, da se odseki snidejo koncem januarja, a plenum prve dni februarja. Toda z ozirom na negotovi položaj na Ogrskem se je moral ta načrt spremeniti. Zakasnila se je pa tudi sestava proračuna za 1. 1912., ker skupni proračun vojne-
ga ministristva ne more biti definitivni, dokler ni rešeno podčastniško in brambno vprašanje. Kratka seziya delegacij, v kateri bi se rešil sam kratkoročen proračunski provizorij ni našla odziva, ker bi sicer lahko postal sistem kratkoročnih provizorijev, s katerimi se je doslej vedno odpomagalo stalen, kar gotovo ne odgovarja parlamentarnemu in ustavnemu običaju.

Češko-nemška sprava. Češki in nemški listi se obirno bavijo s pavzo, ki je nastala v odseku narodno-političnega odseka. V zadnji seji tega odseka so izjavili Čehi, da nikakor ne morejo sprejeti nemških zahtev, katere pa smatrajo Nemci kot definitivne in kot podla-
go vseh pogajanj. Čehi so zahtevali, da Nemci zmanjšajo svoje zahteve, kar so pa Nemci odklonili. Zato se splošno smatra, da je vsak sporazum izključen, dasi se postavljajo vedno optimistične želje, da bodo nazadnje pogajanja vendarle dovedla do kakega rezultata. Sicer pa je splošna sodba o položaju tako ne-
simistična.

DNEVNI PREGLED.

Trgovci in obrtniki, spominjajte se, da so vas klerikalci hoteli uničiti s konsumnimi društvimi in da je vam edino napredna stranka stala v tem težkem boju ob strani, zavedajte se, da so klerikalci osredotočili vse svoje težnje na to, da ugonobe krepak in svobodni trgovski in obrtni stan, ter volite kot en mož kandidate, ki jih vam priporoča narodno-napredna stran-
ka. — V Ljubljani, dne 31. januarja 1912. — Za volilni odbor: Dr. Ivan Tavčar, župan ljubljanski. Dr. Fran Novak, deželni poslanec.

Volitve v trgovsko in obrtniško zbornico. Volilne legitimacije in glasovnice za letošnje dopolnilne volitve v trgovsko in obrtniško zbornico so se včeraj, dne 4. februarja zvečer oddale vse hkratu ljubljanski glavni pošti ki jih je odpravila z nedeljskimi nočnimi vlaki, tako da se bodo volilni dokumenti danes, dne 5. februarja mogli začeti volilecem dostavljati. Te pošiljave se morajo dostaviti v lastne roke adresata, tako da jih ne more nihče drugi sprejeti. Adresat mora prejti lastnoročno na od-
dajnem listu potrditi. Volilec, ki bi jih pismo-
noša ne našel, bo pustil naznanilo (avislo), da morejo na pristojni pošti dvigniti pošiljatev. Priporoča se, da se v takih primerih volilec (adresat) preskrbi s primerno legitimacijo o

osebni identiteti. Nedvignjene ali nedostavljene pošiljave bo pošta vrnila c. kr. volilni komisiji v Ljubljani.

Napreden shod pri Mraku. Včeraj dopoldne se je vršil pod predsedstvom Adolfa Ribnikarja političen shod »Političnega in izobraže-
valnega društva za dvorski okraj« na Rimski cesti pri Mraku. Državni poslanec g. dr. Vl. Ravniar je v krasnih besedah pojasnjeval pomen bližajočih se volitev v trgovsko-obrtno zbornico. Razkladal je na kak nedostojen in ne-
lep način se bojuje klerikalizem v dosegu ciljev, ki stoje izven koristi našega naroda, ter pozival udeležence k delu za volitve v trgovsko-obrtno zbornico, ki naj se prične že danes. Predsednik Ribnikar je na raznih zgledih dokazoval prija-
telstvo klerikalcev do obrtnega in trgovskega stanu ter dokazal hinavščino, ki jo uganjajo ž njima. Gospod Gradišar je povedal, da na Viču šolski vodja Ravniar celo šolarje porab-
lja za informacije radi volitev v trgovsko-obrtno zbornico. S pozivom, da agitira vsak pri-
staž narodno-napredne stranke že za volitve v trgovsko-obrtno zbornico, da pri njih zmagajo obrtniki in trgovci ter ž njimi narodna in na-
predna misel, zaključil predsednik zborovanje.

Svečnica na Goriškem ni bila več cerkveni praznik. Vendar je imela Gorica praznično lice, kajti šole so bile zaprte in uradi so tudi pra-
znovali. Šolske oblasti so mnenja, da mora priti ministrska odredba, ker glasno je v vseh kro-
gih bilo mnenje, da jih papež ne briga, češ, da je to posvetna zadeva. Proti tem razlagam pa tudi s cerkvene strani ni bilo upora. Ker pa je v vsem tem nekaj humorja, menda ne pride radi praznikov na Goriškem do kake herezije.

Posledice odprave praznikov. Zanimivo je da je z odpravo praznikov najbolj ustreženo ka-
pitalistom in raznim delodajalcem, dočim bodo vsled tega trpeli delojemalci. Najbolj prizadeti pa bodo ravno tisti solji, ki so dosedaj najbolj zvesto veseli na cerkvi in na klerikalcih. V mi-
slih inamo tu v prvi vrsti služkinje in druge po-
se. Dosedaj so dekle, kuharice in druge usluž-
benke se ob praznikih nekoliko odpočile od tru-
dopolnega dela. To v bodoče ne bo mogoče. Še to edino veselje, ki so ga imeli ti solji, da so se na praznike nekoliko razvedrili jim je papež drugod že vzjel, pri nas pa to še stori. A ne sa-
mo to. Dosedaj so imele dekle in kuharice ob praznikih pripoboljške. Dobile so pečenko, pi-
vo, vino, slaščice. V bodoče to vse odpade in za pripoboljške pride celodnevno garanje. Za hval-
ležnost pa naj se potem posli še večkrat na te-
den poste in naj že ob treh, štirih ali petih zju-
traj lete v cerkev. Svet se res preobrača. Kleri-
kalci vedno vpijejo, da hočejo liberalci vero odpraviti in cerkvene pobožnosti. Sedaj pa vi-
dimo, da duhovščina preganja iz cerkve besedo božjo z grdo politiko, sam papež pa je odpra-
vil celo praznike. Še nedelje naj odpravijo in mašo, potem bo lahko duhovščina neprenehoma agitirala in politizirala.

Kako podpira deželni odbor ljudsko šolstvo. Stara stvar je, da se klerikalci ničesar bolj ne boje kot dobrih šol. Ako bi jih naše ljudstvo naravnost ne zahtevalo, bi niti ene šole ne imeli na Kranjskem. K večjem bi se poučevalo v mežnarijah, tako kot v tistih časih, ko je du-
hovščina imela še prav vso oblast nad šol-
stvom v rokah. Zanimiv je slučaj, kako dovze-
ten je deželni odbor za šolstvo, nam kaže slučaj ljudske šole na Viču. Tamošnji občani so sezi-
dali krasno na svojo čast in ponos in v korist vseh občanov nad krasno šolsko stavbo, ki vz-
buja že po svoji zunanosti občo pozornost. Stavba je stala 160.000 K, kar kaže na izredno

LISTEK.

J. BARBEYD' AUREVILLY:

Maščevanje žene.

(D dalje.)

»Tam hočem umreti, kjer umirajo ženske moje vrste«, je povzela. »Spomnite se!... Pod Francom I. je živel mož, ki se je nalezil pri eni moje baže gnusno in strašno bolezen, ki jo je prenesel na svojo ženo, ljubico kralja, da ga z njo zastrupi in tako se je maščeval na obeh... Ne bom storila mnogo manj, kakor oni mož. Pri strahotnem življenju, ki ga živim vse večere, se bo gotovo nekega dne zgodilo, da bo prepad-
la kuga pohote prostitutko in jo razjedla in da bo razpadla v kose v sramotni bolnici. O! takrat bo moje življenje poplačano!« je pristavila z navdušenjem najstrašnejšega upanja: »takrat bo prišel čas, ko zve vojvoda Sierra-Leona, ka-
ko je živela njegova žena, vojvodinja Sierra-Leona, in kako je poginila!«

Tressignies ni mogel verjeti na tako globoko maščevanje, ki je prekosilo vse, kar je učila zgo-
dovina. Niti Italija XVI. stoletja niti Korsika, niti one dežele, ki so radi neizprostosti v maščeva-
nju tako slavne, mu niso mogle podati zgleda bolj premišljenega in groznejšega poplačila, ka-
kor je bil plan te ženske, ki se je maščevala s svojim lastnim telesom in dušo! Bil je prestra-
šen nad ono vzvišeno strahoto; kajti intenzite-
ta te vrste čutov je vzvišena. Le da je to vzvi-
šenost pekla.

»In če bi tudi ne izvedel«, je pristavila, bolj in bolj razkrivajoč dušo, »vem jaz o vsem. Vem, kaj delam vsako noč — vem, da pijem blato,

ki je nektar, ker je moje maščevanje!... Ne naslajam se li vsak trenutek na tem, kar sem! Nimam li takrat, kadar ga oskrunjam, tega po-
nosnega vojvodo občutka, opajajoč zavesti, da onečlašam njega? Ne vidim li natanko v duhu, kaj bi trpel, ko bi vedel?

Gotovo so moje misli blazne, ali ravno v njih blaznosti leži sreča!

Ko sem bežala iz Sierra-Leone, sem vzela to podobo vojvode s seboj, kakor bi bil on sam, da mu kažem sramoto svojega življenja! Kako pogosto mi govorim, kot bi mogel slišati in vi-
deti: »Glej, glej vendar!« In kadar me pograbi stud v vaših rokah — in pograbi me vedno, ne morem se navaditi na okus tega blata! — takrat je ta zapetnica moje pribežališče — vzdi-
gnila je roko s tragičnim usmevom — »ta žareč obroč, ki me pali do mozga in da je kljub temu nosim, kljub mukam, le da ne pozabim krvnika Estebanovega, le da podoba podnetuje vrtnec, vrtnec maščujočega se sovraštva, ki ga sma-
trajo moški v svoji gluposti in domišljiji za uč-
nek ljubezenske pohote, ki mi jo podajajo! Ne vem kdo ste; gotovo pa niste, kakor vsi, ki prihajajo sem; in vendar ste mislili tudi vi pred trenutkom, da sem še človeško bitje, da se more zbuditi še vlakno v meni; in vendar sem samo misel, maščevati Estebana na tej poštasti! Nie-
gova slika je zame ostroga s širokim zobovjem, ki jo pritiska Arabec svoji živali v boke, da jo naganja skozi puščavo. Jaz pa moram preme-
riti še večje puščave sramote, in vtiskam si za-
sovráženo sliko globokeje v oči, v srce, da se vzpenjam tem višje pod prijemi vaših rok.

Ta slika mi je, kakor bi nas gledal s svoji-
mi naslikanimi očmi!... kako dobro razumem, da so v prejšnjih stoletjih sežigali in mučili po-
dobe zasovraženi oseb! Kako dobro poznam naslado, potisniti nož skozi srce podobi člo-

veka, ki ga hočemo uničiti! V onem času ko sem bila še pobožna, predno sem ljubila Este-
bana, ki je stopil na mesto Boga, sem potrebovala križ, da sem mogla misliti na Križa-
nega; in če bi ga bila sovražila mesto ljubila, bi enako potrebovala križ, da bi ga zasramo-
vala in psovala! Žalibog! je dostavila s spre-
menjenim glasom in prehajajoč od surove grenkobe strašnih občutkov k bolestni milobi najgloblje gorja — »nimam slike od Este-
bana. Samo v svoji duši ga vidim in morda je prav tako«, je pristavila. »Če bi ga imela pred očmi, bi povzdigoval moje ubogo srce, zarde-
vala bi nad nevrednim ponižanjem, v katerem živim. Kesala bi se in ne mogla bi ga maščevati!«

Gorgo je postala bolestna, pa nje oči so ostale suhe. Tressignies, prevzet od popolnoma drugega občutka, kakor mu jih je dosedaj vzbujala je prijel roko ženske, ki jo je imel pravico zaničevati in jo poljubljati s spoštljivim usmiljenjem. Tolika volja in tolika nesre-
ča so jo povzdigoval v njegovih očeh: »Kak-
šna ženska, si je mislil, »Če bi postala mesto vojvodinje Sierra-Leone markiza Vasconcel-
los, mogla bi nuditi čudečemu se svetu s čis-
tostjo in z žarom svoje ljubezni do Estebana sli-
ko, bi bi bila enaka, oni markize de Pescara.

Vendar bi se nikdar ne izvedelo«, je pri-
stavil na tihem, »in nihče bi ne slutil kdaj, kaka brezmejna brezna občutkov in volje ti-
če v nji.«

Kljub skepticizmu in navadi one dobe, opazovati se samega sebe in se zasmehovati, se Tressigniesu ni zdelo smešno, ko je polju-
bljal tej propalici roke; reči pa ji ni mogel ničesar.

Bil je nasproti nji v kočljivem položaju. Ko je bila vrgla svojo zgodbo med sebe in nje-

ga, je presekala kakor s sekiro vse vezi, ki so ga bile privezale trenutno na njo. Občutil ne-
razumljivo zmes občudovanja, groze in zaničevanja, neukusno pa bi se mu zdelo, kazati se tej ženski nasproti ginjenega in jo tolažiti. Mnogokrat že se je norčeval iz moralistov, ki so v onem času poganjali kakor gobe, in ko je bila navada, pod vplivom romanov in gle-
dišča pripeljevali padle ženske na prava po-
ta, kakor zavoženo kolesje. Pri vsi svoji skep-
si je uvidel, da bi bil le duhovnik, služabnik odpuščajočega Boga — v stanu, prinesiti vsta-
jenje... in zdelo se mu, da bi se ob duši te ženske razbil tudi vpliv duhovnika. Boleče misli so se mu podile po glavi in trdovratno je molčal, kar je bil zanj še kočljivše, kakor za njo. Ona je nadaljevala, popolnoma v obla-
sti misli in spominov.

»Misel onečastiti ga, mesto umoriti, tega moža, ki mu je bila čast v pomenu sveta, več kakor življenje mi ni prišla tako brzo... Dol-
go sem potrebovala, da sem prišla nanjo. Po smrti Vascocellosa, o kateri bržčas nikdo ni zvedel in katerega truplo je bilo zaeno s črn-
cema, ki sta ga bila usmrtila na skrivnem od-
stranjen, ni vojvoda več govoril z mano, ka-
kor v navzočnosti služinčadi, kajti žena Cezar-
jeva je morala biti brez sumnje in v očeh v vseh sem morala ostati brezmadežna vojvo-
dinja Arcos de Sierra Leone. Kadar sva bila pa sama, ni padla nikdar beseda, nikdar mig-
ljaj; molk je vladal, molk sovraštva, ki črpa iz samega sebe in ne potrebuje besed. Don Christoval in jaz sva tekmovala v moči in v ponosu. Požirala sem solze. Turre Cremata sem. Na razpolago mi je mogočno zatajevanje mojega plemena, ki je italškega pokolenja in obledenela sem notri do oči, da ne bi mogel slu-
titi, kaj se je godilo za mojim bronastim čelom,

požrtvovalnost višje občine. Deželni odbor je pa dal 100 K podpore. Se bolj zanimiva je številka, ako se ve, da je deželni odbor dal 600 K podpore čukarskemu domu na Viču, kjer, kakor smo imeli zadnji čas priliko slišati, drugega ne delajo, kot se na najbolj posuroveli pretepavajo. Take številke odpirajo oči tudi najbolj zaslepljenim ljudem.

Dekoracije na Sokolski maškardari. Kakor smo že poročali, napravil bo vse dekoracije za Sokolovo maškardo znani vrli naprednjak akademični slikar G. Vavpotič. Že samo to jamči za popoln uspeh priredbe.

50letni jubilej slovanskega Sokolstva. Z veliko slavnostjo je proslavilo praško Sokolstvo začetek letošnjega leta. V svečanu 1912 bode minulo 50 let, kar je bil razvit prvi sokolski prapor nad majhnim številom navdušenih čeških mladeničev in moških, ki so se združili, da bi skupno delovali za telesni in duševni razvoj svojega naroda. Z velikim navdušenjem je sprejel probujoči se narod Sokolstvo in danes po 50 letih, ko se je iz malega društva razvila največja in najmočnejša narodna organizacija, ko je postalo Sokolstvo last vsega slovanskega naroda, se hoče Sokolstvo spomniti tega važnega dogodka s prireditvijo I. vse-slovanskega sokolskega zleta, ki se vrši v Pragi od 28. junija do 1. julija 1912. Ne gre se tu samo za prazno, brezpomembno jubilejno slavnost, ampak za jasen dokaz, da Sokolstvo vestno vrši svoje težko nalogo med slovanskimi narodi in da skrbi za telesno vzgojo, ki je glavni pogoj za cel duševni razvoj takega naroda. Leto 1912. je za nas sokolsko leto, celo leto — velik praznik. Naj bi bilo to, zlasti za slovensko Sokolstvo, ki se naj v dobi najgusnejšega in najbolj ostudnega preganjanja od strani lastnih rojakov še s posebnim veseljem spominja tega velevažnega trenutka.

Obrtniki pošiljajte svoje vaje v sokolske vrste! V sokolskem društvu blizu Prade je predaval K. Vaniček o sokolskem naraščanju ter spregovoril na obrtnike tudi sledeče besede: »Mojsi lahko spoznajo, da vodi Sokol zaupani mu naraščaj po pravi poti, tako da nikdar ne zabodi v nižine, v katerih je blato in umazanost. Ne branite svojemu učenec obiskovati telovadnice. S tem ga izročate v dobre roke, kjer je vam nikdar ne pokvari. V sokolski šoli se nauči discipline, drži mnogo do sebe, ne občuje z vsakim zlobnim fantinom, tu postane dober učenec in tako bo začel delati v vašo korist in v korist cele družbe. In želja nas vseh mora biti, da bi postal naš narod, ki je obdan od vseh strani od sovražnika, močan. Nihče drugi nam ne pomore, ako si ne bomo sami. In zaradi tega moramo skrbeti, da postane vsakdo izmed nas — in tudi ta naraščaj — polen, močan, značajan človek, bojevnik za blagor in korist našega naroda. — Zaradi nečastnega in gusnega boja naših nasprotnikov proti sokolskim organizacijam je prepovedano šolski mladini telovaditi v sokolskih telovadnicah. Odvzet nam je s tem šolski naraščaj; tem bolj pa je radi tega dolžnost vsakega društva, da skrbi za obrtniki naraščaj. Pri nas marsikateri obrtnik še z nekim nezaupanjem gleda na telovadbo in ne pušča rad ali pa sploh nič svojega učenca v telovadnico. Ti si naj prečitajo besede vrliga sokolskega delavca in po teh naj se ravnaajo.

Smrkavost na Gorenjskem. Okoli Žirovnice se je pojavila nevarna živinska kužna bolezen smrkavost, ki divja med enokopirariji, zlasti konji. Konja, na katerem so se pojavili prvi znaki te kužne bolezni bodo prihodnje dni pobili, druge konje, ki so bili z njim v stiku pa bodo še opazovali in cepili. Bati se je, da se bo ta kužna bolezen zopet raznesla po deželi in da bo napravila mnogo škode. Smrkavost je tudi prenosljiva od konja na človeka in je pred par leti na tej bolezni umrl hlapec, ki je obolel pri konjih v Škofji Loki. Prebivalstvo se večjim nevarnostim izogne samo na ta način, da bolezni ne prikriva in da vsak sumljiv značaj takoj javi pristojnemu c. kr. okrajnemu živinozdravniku.

Lastno obuvalo v slučaju mobilizacije. Velike važnosti je pripravno obuvalo za vstrajnost vojakov na pohodih. Zato je vojno mini-

strstvo odredilo, da v slučaju mobilizacije neaktivno vojaštvo lahko vzame seboj par svojih čevljev v slučaju, da so ti glede pozablivosti vsaj enakovredni z vojaškimi. V tem slučaju se povrne vojaku vrednost, ki jo imajo erarični čevlji. Tudi dosedaj se je dovoljevalo nositi rezervistom na njih prošnjo lastne čevlje. Gotovo je pravično, da se bo sedaj izplačalo isto vrednost, kot jo imajo erarični čevlji onemu, ki bo nosil svoje čevlje.

5. števec »Slovenskega ilustrovanega Tednika« priobčuje sledeče slike: Knjigovodstveni tečaj na slovanski kmetijski šoli v St. Jurju ob južni železnici; Ravnatelj Belle in učitelj Zidanšek z udeleženci tečaja; zimski šport (7 slik: sanjkači v Bohinjski Bistrici, vožnja na saneh, skijöring, zimski športni vlak v Bistrici, nastop smučarjev Bohinjska Bistrica pozimi, nazaj v dolino in smučarji v Bohinju); požar na Bregu pri Borovnici (pogorišče Svi-geljnovce tovarne za stole) 2 slike; nova braz-redna ljudska šola v Loškem potoku. Poleg druge raznovrstne vsebine priobčuje ta številka obsežen informativen članek o zimskem športu. Priporočamo »Slovenski ilustrovani Tednik«, ker je takšen list, kakor je »Slov. Il. Tednik« Slovincem res potreben, naj si ga torej naroči, kdor ga še nima.

»Slovenski ilustrovani Tednik« je izdal za leto 1912 velik 124 strani obsegaajoč koledar, kivi sebuje zelo mnogo lepih zanimivih slik, šaljivo povest, tabele za obresti itd. Koledarska vsebina je razdeljena vsak teden po eno stran da se lahko napravijo za vsak dan beležke ne le sproti, temveč tudi že naprej, da se ne pozabi kakih zadev, n. pr. kdaj poteče kak rok i. dr. Zraven so tudi razporedbe za zapisovanje dohodkov in stroškov za vsak dan in vsak teden. Tako uredba koledarja je jako dobra, ker se ljudje na ta način navadijo, da si za beležujejo vse sproti ter dobe tako jasen pregled svojega stanja. Tak pregled pa marsikoga obvaruje izgub in nepotrebnih izdatkov ter neljubih sitnosti. Mnogo se je že pri nas pisalo o razumnem gospodarstvu in gospodinjstvu, a same razprave o tem nimajo uspeha. Uverjeni smo, da bo praktična uredba koledarja »Slovenskega ilustrovanega Tednika« mnogo pripomogla k temu, da se bodo tudi priprosti ljudje navadili, da si bodo sproti za beleževali vse potrebno. Koledar »Slovenskega ilustrovanega Tednika« je bogato ilustrov in ga radi praktične uredbe vsem prav toplo priporočamo. Stane 1 K po pošti 20 v več. Naročniki »Slovenskega ilustrovanega Tednika« ga pa dobe poštine prosto in brezplačno. Naročite se torej na »Slovenski ilustrovani Tednik«.

LJUBLJANA.

Slovensko gledališče. Včeraj se je igral popoldne Jurčič-Govekarjev »Deseti brat«, zvečer pa H. Bahrova komedija »Koncert«.

Predržno izzivanje. Sprevodnik — vlakovodja Klančnik drž. žel. je dne 1. t. m. na nečuden način izzival slovenske železničarje po raznih gostilnah v Sp. Šiški. Pod asistenco svojih istotako sladko ginjenih sodrugov je začel to svoje »delovanje« pri Lukežiču, kjer je izostala rabuka le vsled dostojnega nastopa jugoslovanskih železničarjev, kateri so se mirno umaknili nadaljnjim insultatom. Omenjeni razgrajal pa jim je sledil k Anžoku, kjer je hotel naše narodno železničarstvo sramotiti, izjavljal, da je jugoslovanski železničar ter uprizoril tak škandal, da so ga morali postaviti pod kap. Gostje pa so se začudeno vpraševali, kako bi bilo to mogoče, da bi se nahajala med našimi priznanimi mirnimi in dostojnimi narodnimi železničarji taka surovina. Ko se jim je pojasnilo, da je Klančnik zagrizen soc. demokrat in renegat nemčur, se je tako agitacijsko sredstvo splošno — tudi od navzočih Nemcev — odločno obsojalo. Naprošeni smo, priobčiti ta dogodek z izjavo tukajšnje podružnice Z. j. ž., da se elementi a la Klančnik ne sprejemajo med njeno članstvo.

Lepa cestna železnica. Včeraj popoldne so se zgleđavali Ljubljancje nad cestno železnico in njenimi vozovi, ki so obtičali v snegu.

slila delati na to, da bi se kak mladenič divje zaljubil v me, ki bi ga poslala nato k vojvodi, da bi mu oznanil moj propad; pa vedno sem opustila tako misel, ker nočem le par čevljev visoko onesnažiti njegovo ime in njegov spomin: cela piramida umazanosti mora biti! Čim dalje bo, tem temeljitejša bom maščevana!« ...

Prestala je. Preje smrtno blede, je postala temno rdeča. Pot ji je lil iz čela. Postala je hripava. Je li to bila hripavost sramovanja?... Mrzlična je prišla za steklenico na komodi in si nalila kozarec vode, ki ga vtila v se.

»Težko je, požirati blato«, je rekla, »vendar dolji mora! Dosti sem ga že premagala v treh mesecih, da se navajam nanj!«

»Tri mesece že trpi to?« je rekel Tressignies; nisem upal reči, kaj, in to splošno nazivanje je bilo hujše od določno izgovorjenega.

»Da«, je rekla »tri mesece. Pa kaj je to, trije meseci? Čas mora vse kuhati in prekuhati, to maščevanje, ki mu je pripravilam in ki naj ga poplača za to, da se je obotavljal izročiti mi Estebanovo srečo!« ...

Izgovorila je to s strašljivo strastjo in z divjim humorom. Tressignies ni nikdar slutil, da more prebivati v eni ženski tolika zmes obožavajoče nežnosti in krutosti.

Nikdar še ni temeljitejšo opazoval umetnine, kakor to posebno in popolno umetnico maščevanja, ki je stala tu pred njim... On, ki si je bil svest, da je izven vpliva vseh neposrednih občutkov, in pri katerem je refleksija z groznim smehom grizoč napadla čute, on je občutil, da vdihava v ozračju te ženske nevarno atmosfero. Ta, s toliko fizično in barsko strastjo napolnjen prostor je dušil tega kulturneža. Moral je na svež zrak in je hotel iti, četudi le, da bi se zopet vrnil.

(Dalej.)

Eden stoji pred Češnovarjem, drugi pa pred Koslerjevo vilo. Prvi je obtičal v snegu že v soboto ob 4. uri popoldne, drugi pa kmalu na to. Vodstvo električne železnice pa ni ničesar ukrenilo v odpravo vozov, marveč jih je kratkoma pustilo stati in ustavilo ves promet od magistrata do Dolenjskega kolodvora. Z ozirom na to, da snega ni toliko padlo, da bi se ta ovira ne dala z lahkoto odpraviti, se čudimo šefu mestne policije svetniku Lavterju, kako, da ni energično zahteval, da se promet na tak indolent način ne ovira.

VI. planinski ples. Zvršil se je v soglasju s svojo slavo in v veselje vseh prijateljev planinstva. — Po okusno dekoriranem stopnišču pridemo v veliko dvorano, kjer mine cel najhladnokrvnejšega planinca ravnodušnost, ko ugleda neštete cvetke našega planinskega raja. In ko te naše pridne planinske deve ponudijo ubogemu dolincu naš vsebinsko poln nagelj, ga ni na svetu zemljana, ki bi ne sledil vinku vile in ji odkupil nagelj. To lepo soglasje med planinci in dolinci nas spominja na spominsko ploščo v glavnem stopnišču, kjer toži naš nad vse delavni odbor, da pogine v blatu (deficitu), če ne navduši veselje obiskovalce plesa tako, da posežejo globlje v denarnico, kot jim pa pripuste odbori drugih plesnih veselic. — In v obisku plesa more spoznati odbor, da je na mestu njegov opomin gostom, ker bodo tudi spoznale gospodinjde, da je vplivala plošča. — Obisk plesa nad vse dovoljen. Vsi prostori Narodnega doma natlačeno polni. Ples so posetili napredni poslanci: dr. Ravnihar, dr. Novak, dr. Triller, Turk, Višnikar, predsednik odvetniške zbornice dr. Majaron, predsednik trg. in obrtne zbornice Ivan Knez, nebroj častnikov, posebno iz tukajšnjega gorskega polka, na čelu jim g. divizionar. Sploh je zbral ples vse rodoljubno občinstvo iz vseh naših pokrajin in tako tudi v narodnem oziru izvršil svojo nalogo. — Paviljoni so delovali nad vse uzorno. Saj tudi ni čuda, ker vodile so paviljone že izurjene gospe in načelovala jim je gospa županja dr. Tavčarjeva, ki je že več ko enkrat dokazala uspešnost njenega vodstva. — Narodni kostumi so bili nekateri nad vse posrečeni, le žal, da se celo na planinskem plesu mora vedno bolj umikati narodna obleka. Splošno pozornost sta vzbujala Hrvat in Hrvatica a tudi drugi so bili s svojimi nošami nad vse dekorativni. Ves ples se je vršil seveda pod geslom animiranosti in ni bilo udeležence, ki bi ne dejal, da si želi drugo leto nadaljevanje. — Godba »Slov. Filharmonija« je bila marljiva v igranju in tudi vablilva po komadih, s katerimi je razveseljevala mladi svet. — Tako je minul ples v splošno zadovoljnost. Zasluga gre odboru a tudi nesebičnim gospodičinam, ki so žrtvovale marsikak ples, samo, da so služile prizadevanju koristnega S. P. D.

V šentjakovski zvonik strela udarila. Predvčerajšnjem popoldne je v Ljubljani treskalo in grmelo kot ob največji nevihti poleti. Naistrajši ljudje ne pomnijo tako čudnih vremenskih prikazni. Strela je udarila tudi v strelivo šentjakovskega zvonika, kar je povzročilo med ondodnim prebivalstvom nekoliko strahu, nesreče pa ni bilo nobene.

Zabavni večer priredi Zveza jugoslovanskih železničarjev podružnica Ljubljana v soboto 10. februarja 1912 v salonu g. Tonih pri Kankertu v Spod. Šiški. Spored: 1. Godba. 2. Šaljivi prizori. 3. Petje. 4. Ples. 5. Prosta zabava. Začetek ob osmi uri zvečer. Vstopnina 40 vin. Prijatelji društva dobrodošli. Ker je čisti dobiček namenjen v dobrodelne namene se preplačila hvaležno sprejemajo. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan krasnega popoldanskega vspeoda. Na večernem sporedu je 5 novitet. Glavni film je »Ako umrje ljubezen« (moderna mozaijska drama iz življenja firme Nordiskfilm Co.). Jutri »Idajalka« (dramatski prizor iz vojne). Drugi teden senzacionalni posnetki iz vojne »Tripolis«, ki traja 1 in pol ure. Večerne predstave trajajo sedaj po 1 in pol ure in sicer od 7. ure do pol 9., od pol 9. do 10. ure, v nedeljah pa od 6. do pol 8., od pol 8. do 9. in od 9. ure pol 11. ure.

Lavterjeva spomenica o preosnovi mestnega policijskega urada.

Kakor smo že v našem listu kratko poročali je izdelal policijski šef Lavter spomenico, s katero bi rad popolnoma ločil policijo od magistrata, kar bi pomenilo le predpripravo za **podržavljenje policije na mestne stroške**. Vprašanje preosnove je za vsakega zelo zanimivo in stvari bo bržčas potrebno, da zavzamemo tudi še naše napredne korporacije svoje stališče. Zdi se nam radi tega zelo umestno, da prinesemo važnejše oddelke iz Lavterjeve spomenice dobesedno, da bodo Ljubljancje o stvari si ustvarili svojo sodbo in videli na kak pretkan način hoče Lavter policijsko barko kapeljati iz mestne hiše na Bleiweisovo cesto. V spomenici piše Lavter v izvlečku tole:

»Način, po katerem je policijski oddelek mestnega magistrata sedaj vreden in cela oblika njegovega poslovanja ne odgovarjata ne zahtevam moderne policijske uprave, ne mojim izkušnjam kot dolgoletni praktik in ne mojim željam ter zlasti nista na korist službov. Če lurad bi bil preosnovati in postaviti bi ga bilo na popolnoma drugačno, moderno stališče; zajedno bi bilo popolniti uradniško osebje in pomnožiti zopet policijsko-stražniški zbor ter regulirati i redne i izvanredne prejemke odnosno pomakniti nekatere uradniške osebe v višje plačilne razrede. Predlagam najprvo popolno ločitev policijskega oddelka od mestnega magistrata in ustanovitev docela samostojnega, neposredno in edinole županu podrejenega urada po naslovom: »Mestno-policijski urad«, utemeljujoč ta prvi del preosnove z nastopnimi izjavami. O-

glejmo si najprvo sedanjo obliko vreditve in poslovanja mestnopolicijskega oddelka v svrhu, da zamoremo razumeti boljše razliko. Mestnopolicijski urad sedaj ni nič drugega, kakor nesamostojni oddelk mestnega magistrata ter je podrejen, kot vsak drugi oddelk, n. pr. vojaški urad, mestni vrtnar itd., ne samo županu, marveč tudi magistratnemu ravnatelju in v slučaju, da je ravnatelj morda zadržan, še ravnatelja namestniku. Tvori jo g sledeči pododdelki in sicer:

»Osrednji policijski urad«

h kateremu prištevam policijskega načelnika, samega sebe, nadalje policijskega komisarja Jančigaja in konceptnega praktikanta Breškvarja, ki pa ni docela policijski uradnik, ker mora obdelovati tudi druge, zlasti obrtne zadeve ter policijskega zdravnika dr. Illnerja, — v svrhu vodstva vseh policijskih poslov in obravnavanja vseh politično - konceptnih zadev; to so n. pr. predsedstvene, personalne, preosnovne stvari, politično kaznovanje, prostitucija, železnice, izseljevanje, veselični referat, špijonaža, anarhisti, eksekutivna služba itd.

»Kriminalna razvidnica«

katero oskrbujeja policijski kancelist Topliker in pomožni uradnik Lapajne. Tusem spada poslovanje zaradi vseh prestopkov kazenskega zakona, bodisi z aretiranci ali brez njih; obdelovanje vseh ovad in sodnih revizicij; poizvedovanje; hišne raziskave; hudodelniški album; daktiloskopija; policijske tiralnice; kazenske popisnice; kriminalistična fotografija itd.

»Odgonski referat«

v katerem posluje oficijant Čuha, pomaga mu pa, zlasti pri sestavljanju odgonskega računa, pomožni uradnik ekspedita. — Tu se obravnavajo vse zadeve tičoo se odgonskega in vlačugarskega zakona, varuštva, mladeniške oskrbi, odgonski računi, nezgode, podpora tujcem in domačinom, prestavljanje došlih spisov iz italijanskega in francoskega jezika itd. Dejanski odgon pa oskrbujejo 4 odgonski sprevedniki.

Mestnopolicijski zglaševalni urad«

kateremu načeljuje pristav Gutnik; dodeljeni so pisarniški kancelist Kessler, jeden pomožni uradnik in 2 pomožni uradnici. Prideljen je, zlasti v svrhu obdelovanja izročeni mu spisov referatov I. in I. b. računski oficijal Hafner. — V področje tega pododdelka spadajo vse zadeve, tičoo se zglaševanja in odglaševanja domačinov in tujcev, domovinska matica, šolska matica, volilni imenik, porotni imenik, mrliško popisovanje, evidenca kolesarjev in avtomobilistov ter policijsko obravnavanje vseh zadevenih predpisov, društveni referat in društveni kataster, izdajanje potnih listov, domovnic, delavskih in poselskih knjižic, orožnih listov, nakaznic za brezplačna zdravila, krošnjarstvo, tiskovni zakon, kolera itd.

»Mestnopolicijska straža«

obstoječa iz stražniškega nadzornika Javornika, dveh stražniških vodij in 72 policijskih stražnikov, med le-timi 5 civilnostražniških organov ter 4 tržni redarji. Prištevati se pa mora stražniškemu zboru tudi detektiva Ljubiča. — Uniformirani policijski stražniki razdeljeni so na dva oddelka A in B, vsak z vodjo na čelu; opravljajo vso varnostno, informovalno, zasledovalno in nadzorovalno službo na stojiščih in pri obhodih na ta način, da ima vsak oddelk izmenoma 24 ur službo, 24 ur pa prosto. Prosti čas je omejen s šolanjem, pripravljenostjo, patruljami, inšpekcijami itd. Izmed službujočih stražnikov nahaja se polovica možstva vedno na ulici v službi, polovica pa na stražnicah in sicer traja vsako službovanje na ulici in na stražnici izmenoma 3 ure. Vsak stražnik službujočega oddelka je torej vsake prve 3 ure zunaj na ulici, vsake druge 3 ure pa na stražnici, tekom 24 ur. Da se zamore tedaj zasesti nepretrgoma noč in dan z jednim možem jedno stojišče, potrebujemo 4 stražnikov za to. — Določenih je 15 stojišč, a zasedenih povprečno samo 12, ker je vedno ta ali oni izmed možstva ali bolan, ali na dopustu, ali pri sodišču ali sploh odsoten. — Petro civilnostražniških organov z detektivom Ljubičem vred opravlja vso službo policijskih agentov v uradu in izven urada, vrši vse potrebne poizvedbe za cel policijski urad in sploh za cel magistrat, nadzoruje vse hotele in prenočišča itd. 4 tržni redarji so prideleni tržnemu nadzorniku in opravljajo tržno službo. Vsi navadni civilnostražniški organi, detektiva izvezmši, popolnujejo se iz stražniškega zbora in sicer iz tacihi stražnikov, ki zaradi bolezni ali sploh zaradi fizične nesposobnosti ne morejo več opravljati službe v uniformi.

»Mestnopolicijska jetnišnica«, oskrbovana po ječarju (slugi) Pirhu.

Mali

»policijskopisarniški oddelek«

v katerem posluje oficij. Nabernik, ki ima evidenco spisov, jih donaja in odnaja, posreduje pri prometu posameznih pododdelkov med saboj in med drugimi magistratnimi uradi, osobito z registraturo; vreja vsak dan »politično-kazensko razvidnico« in vlaga hotelske zglasilnice itd.

»Mestna posredovalnica za delo in službe ter za stanovanja«

koje posle oskrbuje vodja Dražil. Ima pa tudi obdelovati vse v to stroko spadajoče spise in zadeve zlasti statističnega značaja, izvršuje nadzorovanje privatnih posredovalnic itd. To so pododdelki policijskega urada in njih posli v velikih potezah. Cel mestnopolicijski urad se stoji toraj iz 8 pododdelkov ter šteje: policijskega načelnika, 2 konceptna uradnika, policijskega zdravnika, 3 pisarniške uradnike, 1 računskega in 1 stražniškega uradnika, nadalje 2 oficijanta, 3 pomožnih uradnikov in 2 pomožni uradnici ter 75 mož stražniškega zbora (prištevši ječarja in detektiva), vsega skupaj je torej 90 oseb.

Mestnopolicijski oddelek

dobiva, kakor vsi drugi magistratni uradi, svoje spise potom prezidijalnega tajništva iz vlo-

žnega zapisnika ter jih oddaja potom ekspedita (v smislu »opravnega reda«) v — aprobacijo. Začenja se pa tudi veliko zadev prvotno tu-uradno; nebroj policijskih odpravkov vpisuje se v posebne policijsko-vložne knjige posameznih pododdelkov in nekateri spisi sploh nimajo šte-tilk. Običajno pride vsaka vloga, vsak spis v splošni vložni zapisnik, kjer se ekshibira; potem v registraturo, da se indizira; nadalje poleg vlo-žnega zapisnika v prezidijalno tajništvo ter do-spe končno v policijski urad. Policijski načel-nik razdeli spise med posamezne pododdelke in uradnike, v kolikor si jih, če je zadeva večjega pomena, ne obdrži sam — in prične se policijsko uradovanje.

Vse, po posameznih uradnikih rešene uradne spise in sploh vse izdane listine druge vrste dobiva policijski načelnik v strokovno in jezikovno revizijo ter jih po tej reviziji od-ajda potom magistratnega ekspedita naprej v aprobacijo, t. j. v še enkratno, zopetno revizijo ali županu, ali magistratnemu ravnatelju ali ravnatelja namestniku. Po tej nadreviziji, apro-baciji, pridejo konceptni spisi nazaj v ekspedit, kjer se mundirajo. Vse policijske čistopise in vse druge originalne odpravke, sploh vse, kar izhaja iz policijskega urada, upr. orožne liste, razna spričevala itd., podpisuje ali župan ali ravnatelj ali ravnatelja namestnik.

Običajna praksa je, da dobiva župan na-vadno le predsedstvene in one zadeve v apro-bacijo odnosno v podpis, ki se tičejo občinske-ga sveta ali katere si je izrečno pridržal; celo ostalo aprobacijo izvršuje ter vse policijske čistopise in vse odpravke policijskega urada v izvršni podpisuje magistratni ravnatelj od-nosno njegov namestnik. Na ta način je tako-rekoč pač magistratni ravnatelj odgovorni vo-ditelj mestnopolicijskega urada in ne policijski načelnik.

To je sedanja oblika poslovanja v mestno-policijskem uradu. Razločuje se popolnoma od poslovanja posameznih oddelkov pri dru-gih oblastvih v Ljubljani in drugod, n. pr. pri c. kr. deželni vlad, pri sodišču itd. Dočim ima pri drugih uradih v Ljubljani, nadalje pri vseh c. kr. policijskih ravnateljstvih (uradih) načel-nik urada ne samo pravico, marveč narav-nost dolžnost, da apelira sam koncepte svoje-ga oddelka ter podpisuje izgovitve, nima ljub-ljanski policijski šef niti te pravice, niti te dolž-nosti. Če hočem n. pr. potem takozvane »okrožnice« obvestiti razne varnostne oblasti, da se je izvršil kak vlom, kaka tatvina kolesa itd., mora biti spis poprej — aprobiran, pre-den sme biti mundiran n. ekspediran, naj bo-de zadeva še tako nujna in naj obstoja naravnost v odlagi! Imam takorekoč isto stališče v tem odnosu, kakor — sit venia exepmlo! — mestni vrtnar! — A ne samo pri večjih oblastvih je uradni načelnik samostojen, marveč tudi pri manjših. Znan je mi pa tudi celo občine, ki imajo, kakor Ljubljana, občinsko policijo, kate-ra je popolnoma samostojno urejena, n. pr. Gradec, Inomost, Opava; da celo v Beljaku je policijski — stražmešter — samostojen, kakor se razvidi iz dotičnih spisov!

(Dalej.)

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

BRAMBNA REFORMA.

Dunaj, 4. februarja. Danes ob deseti uri je sprejel cesar v daljši avdijenci ogrskega mi-nistrskega predsednika Khuena, ki je poročal o svojih dogovorih s Kossuthom in drugimi člani opozicijske stranke. Razpravljalo se je v pr-vi vrsti o brambni predlogi in o položaju v ogr-skem parlamentu. Takoj nato je sprejel cesar avstrijskega ministrskega predsednika grofa Stürgaha.

POT ČRNOGORSKEGA KRALJA.

Trst, 4. februarja. Včeraj popoldne je do-spel semkaj iz Opatije črnogorski kralj Nikita, princ Peter, ter se odpeljal z državno želez-nico.

Berlin, 4. februarja. Danes dopoldne sta dospela semkaj preko Monakovega in Franko-broda črnogorski kralj Nikita in princ Peter. V Berlinu ostaneta tri dni, a potem odpotujeta naprej v Petersburg.

PROTI NASILSTVOM NA HRVAŠKEM.

Trst, 4. februarja. Danes se je vršil tukaj shod pol. društva »Edinost«, ki je bil polnošte-vilno obiskan. Govoril je posl. dr. Rybar, ki je ostro bičal neznosne razmere na Hrvaškem. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se pozivlje-jo vsi slovanski poslanci, da se udeležijo hrvaš-kih volitev, da se na mestu prepričajo o neza-slišnostih Cuvajevega režima.

RUSKO-AVSTRIJSKO ZBLIŽANJE.

Petersburg, 4. februarja. Vesti o besedah avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdi-nanda v Berlinu o rusko-avstrijskem zblizanju so našle tukaj jako simpatičen odziv. Pričakuje se samo detajla o teh vesteh, da se zvedo točke, na podlagi katerih si zamišlja Franc Ferdinand ta sporazum.

RAZNO.

Umetnost inseriranja. Kdor hoče, da ima njegov oglas v kakem listu uspeh, temu ne za-dostuje samo, da pusti inserirati, da plača ra-čun, ta mora znati tudi sestaviti oglas prav in spretno. V dokaz temu je sledeči slučaj: neki Londončan je pozabil v cerkvi svoj dežnik, ki ga je kupil šele pred tremi dnevi, grozno mu je bilo žal za lepim, svilnatim dežnikom, zato je šel v upravništvo nekega lista in si naročil naslednji oglas: Izgubljen! Preteklo nedeljo sem pozabil v cerkvi sv. Petra lep svilnat dežnik najbolje kakovosti. Kdor ga prinese la-stniku v High Street, dobi lepo nagrado. Mi-nilo je par dni, Londončan je imel pripravljen lepo pripravljeno nagrado, da jo podari po-

štenemu najditelju, a čakal je zastonj, nikdo si je ni hotel zaslužiti. Jezen je šel zato v upravništvo in se kregal, kako brezuspešni so inserati v tem listu. Upravnik mu pa reče: Svojega neuspeha ste sami krivi, ker ste svoj oglas sestavili popolnoma napačno. Poskusite še enkrat, a dovolite meni, da vam sestavim besedilo oglasa jaz sam. Mož je bil zadovoljen in drugi dan je izšel sledeči oglas: Ako se ho-če dotična oseba, ki sem jo opazoval pretečeno nedeljo, kako si je v cerkvi sv. Petra prisvo-jila dežnik, ki ni njegova last, izogniti nepri-jetnim posledicam, ako noče izgubiti svojega krščanskega imena, na katerega toliko da, naj prinese takoj dežnik pravemu lastniku High Street 10. Ime dotične osebe je znano. — Ko-maj je minulo par ur, kar je izšel oglas, že je imel izgubitelj na svojem stanovanju ne enega, ampak dvanajst novih, lepih svilnatih dežni-kov, na vsakem pa je bilo pisemce z opravi-čilom, da je dotičnik vzel dežnik »popolnoma slučajno«, daj naj lastnik ne izvaja nikakih daljnih posledic.

* Advokat se je mrtve zgrudil. V razprav-ni dvorani okrožnega sodišča v II. okraju na Dunaju je zadela advokata dr. Emila Eisen-schitzka kap. ravno, ko je končal svoj zagovor. Advokat je takoj izdihnil.

* Strašna rodbinska tragedija. Osemletni sinek prof. fizike in matematike Warsarja iz Peterburga se je iz neznanih vzrokov obesil na jermenu. Oče je vzel žalosti zblaznel, nakar se je mati zastrupila.

* Štrajk urednikov. Pri največjem budim-peštanskem dnevniku »Pesti Naplo« je sinoči stopilo vse uredniško osebje v štrajk. Ob pol sedmih zvečer so izročili uredniki lastniku li-sta svoje zahteve, s katerimi zahtevajo dvaj-setodstotno draginjsko doklado. Ker pa je la-stnik to zahtevo odklonil, utaknili so uredniki vse svoje že gotove rokopise v žep in zapu-stili uredništvo. Šli so v bližnjo kavarno, kjer so čakali nadaljnjih pogajanj. Okoli desete ure zvečer je poklical lastnik glavnega urednika, kateremu je obljubil, da ugodni deloma njih za-htevi, t. j. nekaterim da takoj draginjsko do-klado, glede drugih pa hoče še premisliti. U-redniško osebje pa je odklonilo to ponudbo in sklenilo toliko časa štrajkati, dokler lastnik ne ugodí vsem zahtevam. List je sicer drugo ju-tro izšel, a bil je napolnjen s samimi korespon-dencami in izrezki. Ker lastnik še vedno noče odnehati, se pripravlja po vseh peštanskih uredništvih enaka akcija, da prisilijo uredniki lastništva do zvišanja gaž.

* Spomini varuhov vladarjev. Bivši fran-coski železniški komisar v ministerstvu Paoli izdal je svoje spomine z naslovom »Njih Veli-čanstva«. Pavli je bil namreč 25 let takorekoč varuh kraljev in cesarjev, kadar so prišli na Francosko. Na skrbi je imel posebne vlake za vladarje, spremljeval je osebno visoke goste in skrbel za njih varnost. Tako je imel priliko seznaniti se s celo vrsto vladarjev in njih značaji. Mladega španskega kralja Alfonza XIII. — imel je 19 let, ko je prišel prvokrat v Pariz — slika kot veselega mladega moža, ki je imel navado reči vedno: »To je čudovito«. Rad je prepeval tudi različne kuplete. Tudi nežen je bil Alfons XIII. Ko se je zaročil z Eno Batten-berško, pošepetal je jedenkrat Paoliju na uho: Ali veste kako pravim svoji nevesti? Namesto Eno pravim ji Nini. Ali ni to lepo? Zelo ljub je bil ruski car Nikolaj II., ki pa mu je dal mnogo dela. Ne sicer on sam, pač pa ruska tajna poli-

cija. Dva meseca pred prihodom carja prihajali so anonimni dopisi o zarotah in pripravljajo-čih se atentatih. Pisali so jih pa seveda ruski špijoni sami. Grad Compiegne, kjer je imel sta-novati car s carico obsedla je francoska vlada s stražami in obdala okolinokol s detektivji. To-da to je bilo še premalo za rusko policijo. Ho-tela je imeti »zanesljive« ljudi v grajski kleti in mogoče tudi v pasjih hišicah. Francoski po-licaji so bili kot na iglah. Vedeli so kaj premore ruski »špicli«. In njih strah tudi ni bil prazen. Pred prihodom carjevim do remške katedrale prišla je policija dva sumljiva moža. Imela sta pripravljeno krasno bombo za carja. Eden od njih pa je bil — zaupnik ruske policije. — Na-sprotno pa je bil angleški kralj Eduard popol-noma brez skrbi. L. 1907. se mu je zahotelo videti Pariz na dan prvega maja. Francoska vlada mu je pripominjala, da bodo uprizorili de-lavci demonstracije. Toda Eduard se smeje se rekel: »Pojdite! Delavci pojdejo s ženami in otroci kosit v travo bulonjskega gozda in to bo vse. Vsaj jih poznam. Izgovore se, izkriče potem pa pojdejo spat.« In zgodilo se je tako. Enako kakor Eduard se je tudi vedel umrl Leopold II. Potoval je navadno kot navaden človek, obiskaval je gledišča, posebno kjer so bile lepe plesalke in sedel je najraje prav blizu odra. Eduardu se je pa vedno izogibal. Seveda, težko je stališče dvema petelinoma na enem smetišču.

* Kako se zabavajo bogati Amerikanci. Nek večkratni milijonar je priredil v nalašč zato na-jetem hotelu kitajskega dela v New Yorku re-duto z naslovom »Barabski ples med Kitajci«. Vsi udeležniki maškerade so morali priti v ori-ginalnih kitajskih oblekah, skratka, vršiti se je moralo vse prav po kitajsko. Pa to še ni bilo dosti. Nek dober znanec lepe milijonarke se je ž njo prav dobro zabaval, kar prihrumi s prav kitajskim vriščem nanjga mož »nezanesljive« lepotic, z dolgim nožem v roki, kot da bi ga hotel umoriti. V tem trenutku pa tudi vgasnejo vse luči v dvorani in nastane egiptovska tema, ki bi drugače marsikomu prišla v prid, v tem slučaju pa ni bila nikomur ljuba in je vsakdo pri splošni zmedenosti le gledal, kako bi iz dvorane všel. Kar se zopet posveti in prikaže se spleše-nim očem veseljakov smešen prizor, kako se valja napadeni v krčevitem smehu po fleh in razni zaljubljeni in nezaljubljeni poljubujejo v nezavest padle dame. Milijonar, ki pa se je izmi-slil celo šalo v večjo zabavo povablencev, pa je ta čas zginit. Ko se je »umorjenec« dvignil s tal in začel zopet plesati divji kankan, so po-zabili gostje vse presenečenje in se prav veselo in zadovoljno zabavali dalje.

ZA KRATEK ČAS.

Tone: »Kaj pa ti je rekla včeraj tvoja stara, ko si prišel tako pozno v noči domov?«
Janez: »Ne vem še ni končala.«

Nek zaljubljenec praša svoje dekle, ali bi ga ljubila punčara tudi v tem slučaju, če bi imel le eno obleko. Poredno dekle ga zaljubljeno po-gleda in pravi: »O pač, če bi vedela, da si vso drugo svojo obleko zato žrtvoval, da mi moreš kupiti nov klobuk.«

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pla-menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Ena štrldlakasta (stichelhaarig) lovska psica se proda v Kolodvorski ulici št. 7.

Pohišstvo za ženine in neveste prodaja po jako ugodnih cenah Simon Praprotnik, Jenkova ulica št. 7., Ljubljana.

Lepo stanovanje

3 sobe itd. v I. nadstropju v prijazni Novi ulici 3 je takoj ali za pozneje poceni oddati. 100

Česke bliščeče brikete,
Šlezjske fine brikete,
Fine štedilniške brikete,
Češki visokoplameči premog,
največje in najcenejše vročine, priporoča
J. Paulin, tu, Nova ulica 3.

„DAN“ se prodaja v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREO, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
JAMŠEK, Tržaška cesta.
JEZERŠEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
STRKOVIČ, Dunajska cesta.
ŠTRAUS, Škofja ulica.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. K 800.000.
Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 64 —

— 61 —

— Nesramnež, žaliti se upaš svojega go-spoda!

V istem hipu, ne da bi se Saitano mogel umakniti, se je vzdignila roka Nevers-a in v naslednji sekundi plosnila po Saitanovem licu. Človek se ni gnil. Obstal je brez kaplje krvi in iz tisoč gub njegovega z znojem pokritega čela je bilo mogoče brati, kaj je trpel. In če bi Nevers mogel čitati v njegovem srcu, bi ga na mestu prebodel.

— Govori se sedaj, je zapovedal Nevers.

— Gospod, je dejal ledeno Saitano, ženi-bene listine so uničene. In tudi od teh se vam ni ničesar bati, ki so podpisali z vami. Vaša stvar je to. Pravim vam pa: vstala je priča, ki bo govorila!...

— Priča! je rekel grof s potnim čelom. Kdo je to?

— Oni, ki je bil izročen Bois Redonu, da obmolke na veke. Otrok, gospod: plemič Har-dy de Passavant...

— Je li ušel Bois Redonu?

— In smrti! je dodal Saitano s takim pov-darkom, da je grofa zabeležilo.

Jezno je tolkel s peto ob smrekova tla, na-redil par korakov, besno zaklel in se ustavil pred Saitanom:

— Otrok... treba je, da se najde, naj velja kar hoče, razumeš, in...

— Gospod, otrok je tu. In govoril bo. Prej ali slej, čez dvajset let znabiti se pojavi pred vami, da vam zakliče: Videl sem!... Ni moja briga, gospod, ampak edinole vaša. Pri-peljal sem vam ga. Tu je. Razpolagajte z njim.. Pravim le: samo mrtvi ne govore, gospod!...

njem približala Ivanu Neustrašnemu; z grozno mehkostjo se je pritiskala k njemu.

— Dosti, pojdi zopet, moja dobra, lepa Im-perija... resnično vas ljubi!

Urno se je sklonila in silno poljubila vlaž-ni gobec velike zverine. Nato je ponovila:

— Pojdi, pojdi, ljubla, lepa Imperija...

Vrata so se zaprla za njo, vizija je izginila in Nevers se je krivil z grmenjem v ušesih, z dušo v goščavi, premagan, zlomljen, pred kra-ljico, bolj iz sramu in groze, kakor iz spošto-vanja.

Kraljica je povzela z rezkim glasom:

— Stanovanje se vam pripravila v palači Beautreillis za to noč. Pojdite... Odidite tudi vi. Rano mi prinesite odgovor. Če ste me raz-umeli, če ste me vredni, če ste vladar, o ka-terem sanja Izabela, odpotujte jutri v Dijon... In tisti dan še, ko bom zvedela o smrti Mar-garite de Hainaut, bo padel Karl Šesti... Idite, Nevers in ne pozabite na ljubezen, na mogoč-nost in na veličanstvo nje, ki vas je poklicala, da vam pove, da vas ljubi!...

Poslednjo besedo je spregovorila s tako milobo, da je Nevers začutil, kako mu je za-čelo srce znova biti. Zravnal se je — pa kraljica je bila izginila.

Dolg vzdih, ki je obsegal strah, ljubezen in vladostrastje je privrel iz njegovih prs; za-pustil je palačo s tresočimi nogami in roka je krčevito grabila za mečev ročaj.

Ko je dospel v palačo Beautreillis, ki je le-žala na južni strani hiše Saint-Pol, se je vpra-ševal, ali mu je kraljica hotela izkazati gosto-ljubnost, ali pa mu je namignila, da je to noč

Hiša Saint-Pol.

16

«Saitano je vstopil...